

Verslag Praktijktafel : Vinger aan de wijk in Heist-op-den-Berg Praktijktafel 31 maart 2017

In Heist-op-den Berg hebben ze het outreachend werken goed in de vingers. Niels Goris, de buurtprojectwerker, trekt de wijk in om te observeren en onderzoeken wat kinderen en jongeren willen doen in hun vrije tijd en vakantie. Op basis daarvan komt er een aangepast of nieuw jeugdwerkeraanbod. In kwetsbare wijken worden er open workshops georganiseerd waar heel wat kinderen hun gading vinden. Een op stapel staande samenwerking met het lokaal opvanginitiatief moet ook minderjarige nieuwkomers van een portie vakantie-aanbod voorzien. Er is ook de speelkoffer. Dat is een koffer met spelmateriaal die naar een (speel)pleintje in je buurt komt. Kinderen van 4 tot 14 jaar mogen komen spelen, samen met andere kinderen uit de buurt.

Spreker: Niels Goris - buurtprojectwerker jeugddienst

Begeleider: Kris De Visscher, Demos vzw

Verslag: Irene Wensveen, Caroline Balliauw (Fonds Vrijetijdsparticipatie)

Deel 1: Praktijk aan het woord

Thema 1: De Speelkoffer

We willen de drempels verlagen naar het vrijetijdsaanbod in Heist-op-den Berg. Context: 45 000 inwoners met veel deelgemeenten en meerdere sociale woonwijken. Niels koos een specifieke wijk n.a.v. het project 'Buurt in Beweging' (= een soort buurtsport), waardoor kinderen in aanraking kwamen met verschillende sporten. Dit was een groot succes. Maar als Niels keek wie er effectief naar die workshops kwamen, dan waren dat de middenklasse gezinnen. Dit project werd stopgezet.

Nu is er de 'speelkoffer': een wijkgerichte speelpleinwerking voor en door kwetsbare jongeren, die dus zelf ook monitor zijn. Met jongeren uit verschillende wijken trekken we naar alle wijken om spelletjes aan te leren. We proberen dat aanbod zo laagdrempelig mogelijk aan te bieden met materiaal dat ze thuis ook ter beschikking hebben. De openbare ruimte wordt ook slim ingezet.

"Tijdens speelkoffermomenten bevroeg ik de jongeren. Ipv het aanbod jaar erna. Hier heb je altijd meevallers en tegenvallers: eens circusworkshop was succesvol, en skateworkshop dan weer niet. De reden is niet altijd duidelijk. Op het buurtfeest dat georganiseerd wordt tijdens speelkoffers, komt iedereen langs en kan je vragen stellen over vrijetijdsaanbod."

Recruterende animatoren: dit wordt gevraagd bij de bekenmaking van het aanbod. Er wordt een traject opgestart waarbij ze geen attest nodig hebben. Ze leren ook werkgerelateerde vaardigheden. Met het lokaal opvanginitiatief bekijken we welke jongeren hiervoor interesse hebben. Zij kunnen tijdens spelmomenten ook hun nederlands bijschaven. We proberen spellen bv ook zo laagdrempelig mogelijk uit te leggen.

Thema 2: Huisbezoeken in de wijk

Doel van dit project was om geïnteresseerde kinderen en jongeren van 6 tot 12 jaar wonende in de sociale wijk van Pijpelheide (Kapelaan Francklaan, Cardijnlaan en Negenbunders) samen met hun ouder(s)/voogd te helpen begeleiden naar het reguliere vrijetijdsaanbod en verenigingsleven van Heist-op-den-berg.

Niels deed een bevraging bij gezinnen met kinderen tussen 6 – 12 jaar. Deze jongeren werden uitgenodigd om in gesprek te gaan over noden rond sportclubs en vrijetijdsbesteding. Het onderzoek gebeurde via huisbezoeken. Niels werkte hiervoor ook samen met de sociale huisvestingsmaatschappij. Niels krijgt de demografische gegevens van een wijk, zodat hij in een bepaalde wijk bijvoorbeeld twee keer langs kan gaan. In een wijk worden bijvoorbeeld 20 kwetsbare kinderen met de jeugdendienst bereikt, terwijl Niels uit de cijfers weet dat het er in werkelijkheid 70 zijn die zich in een kansarme situatie bevinden.

De huisbezoeken verliepen heel uiteenlopend. Sommige mensen hadden echt vragen opgeschreven, anderen vonden het een inbreuk op hun privacy. Het blijkt een moeilijke wijk om binnen te geraken. De eerste contacten in de wijk leggen is lastig. Mensen bleven zeer afwachtend om bepaalde persoonlijke gegevens door te geven. Vaak vertelden ze Niels dat hij alle informatie in de brievenbus mocht steken of versturen via mail.

"Mensen dachten eerst dat ik iemand van de gemeente was en wilden in eerste instantie dat bepaalde zaken opgelost werden. Hierdoor wilden sommigen me niet binnenlaten. Sommigen hadden mijn brief waarin ik aankondigde dat ik op huisbezoek zou komen gewoon verscheurd, omdat er een loge van Heist-op-den Berg op stond. Uiteindelijk heb ik die brief aangepast, de omslag weggelaten en er een foto van mezelf bijgezet. Hiermee kwam ik al veel verder."

Uit het onderzoek blijkt dat er in de wijk veel gespeeld wordt. De kinderen organiseerden ook vaak eigen speelmomenten in de wijk en zo werd er in hun vrijetijd veel gespeeld over de gehele wijk. De inwoners gaven ook aan dat zij geen nood hadden aan een nieuw aanbod in

hun buurt. Ze waren voornamelijk geïnteresseerd in meer informatie over het bestaande aanbod. Het was voor hen vaak moeilijk om de juiste informatie te vinden.

Alle informatie die de gezinnen hebben opgevraagd is gemakkelijk te verkrijgen, als je de juiste weg kent. Het onderzoek geeft aan dat de jeugddienst meer moet investeren in laagdrempelige communicatie in deze wijk.

Bv. Een kleine flyer met meer informatie over de Lollie online, een aantrekkelijkere flyer over het bestaan van de vrijetijdskaart. Een duidelijk overzicht van de verschillende verenigingen in de buurt, een tof kaartje over de jeugddienst. Hierna kan je ook gericht gaan inspelen op de eventuele vraag naar verdere ondersteuning. Als gevolg van die vraag is er ook een krantje (de Lolly) gemaakt waarin al het vrijetijds-aanbod in de zomermaanden is opgenomen. De gezinnen hadden bijv. een vrijetijdskaart, maar het ontbrak hen aan de info over wat ze met die kaart effectief kunnen doen.

Samenwerking met de armoede-vereniging VZW Den draai (armoedevereniging): samen de brief op te stellen die eerst aan de inwoners van de wijk bezorgd wordt. Zij keken na op leesbaarheid, duidelijkheid, interesse. In eerste instantie stak de brief bijvoorbeeld in een omslag van de gemeente. Hiervan zijn we afgestapt én we schrijven het adres handmatig. Ook diit is laagdrempeliger. Ook de vragen die gesteld worden tijdens een huisbezoek zijn afgetoetst bij hen.

Info verspreiden:

- Laagdrempelige opstelling
- Ieder kind krijgt automatisch infoboekje mee naar huis vanop school. Voor de kinderen die niet in Heist-op-den Berg op school zitten, sturen we gericht boekjes naar de sociale woonwijken (op basis van rijksregister – sociale woonwijken, in samenwerking met de sociale huisvestingsmaatschappij die ons informatie geeft)
- Taal? We werken met pictogrammen. Inschrijven per telefoon, online of door langs te komen. We houden ook een aantal plekken vrij voor mensen die langskomen en langere beslissingstijd nodig hebben.

Deel 2: Dialoog met de deelnemers

Hoeveel tijd krijg je voor deze uitgebreide tijdsinvestering?

Niels: Mijn opdracht tot outreachend werken zit vervat binnen mijn functie. Ik heb een fulltimejob als buurtjeugdwerker. Dat betekent veel overleg, maar ook voldoende tijd om in de wijk te gaan. Het speelkofferproject wordt mee ondersteund door Arktos: zij begeleiden animatoren en jongeren.

Is er druk van bovenaf? Er is ruimte of juist weinig marge tot falen?

Niels: De skatebordworkshop is niet goed gegaan, maar ik heb in de aanloop wel veel contacten gehad, waardoor hele project wel zinvol is. Het is ook een kwestie van ingesteldheid: verwachtingen en doelen niet te hoog stellen. Ook naar proces kijken in plaats van naar het resultaat.

Moet je goed contact registreren, objectiveren?

Niels: Ik moet mijn contacten in een database zetten.

Hoe zoveel mogelijk “het gezicht” proberen zijn?

Niels: Je moet jezelf zoveel mogelijk zelf in de wijk je begeven. Je fiets pakken, lunchpauze in de wijk spenderen. Het duurt wel eventjes voor je dat contact hebt. Je moet die buurtcontacten ook effectief inplannen in agenda.

Hoe creëer je duurzaamheid in de job als buurtwerker?

Niels: Iets visueel sterk zorgt ervoor dat de figuur van de buurtwerker herkenbaar is, bv badge. Belangrijk is de manier waarop je iets doet. Het is niet per se een probleem als iemand anders buurtwerker wordt, wel al die persoon dat op een heel andere manier doet, dan verdwijnt de duurzaamheid ten nadele van de doelgroep. Daarnaast moet je als uitvoerend persoon ook een sterk signaal brengen naar de overheid om aan te geven dat verduurzaming van dergelijke projecten belangrijk is.

Heb je ook met de kinderen en jongeren zelf gepraat? Wat waren hun noden?

Niels: Veel jongeren willen gewoon zelf spelen in de wijk en niet voetballen in een georganiseerde/geformaliseerde context bij een club. Aan de andere kant heb je ook kinderen die geen idee hebben wat ze kunnen/willen doen in hun vakantie. We hebben eens een circusworkshop gegeven ter inspiratie en daarna bevraagd wat zij zelf leuk zouden vinden om te doen.

Het centrale aanbod is te ver, heb je zicht gekregen op wat die jongeren dan wel doen?

Niels: Er zijn kinderen die niet buiten spelen, die zitten heel de dag voor de tv of ze spelen enkel met de kinderen uit de eigen buurt, omdat ze wrevel hebben met andere kinderen uit andere buurten. Sommige ouders vinden het ook geen probleem dat hun kinderen heel de dag binnen zitten.

Oei het is terug vakantie, wat nu? Sommige ouders geven dat aan. Niels geeft aan zulke ouders zijn gsm-nummer. Hij komt langs als ze schrik hebben voor de naderende vakantie en gaat samen op prospectie bij bijv. een balletschool.

Vraag: Kan de vrijetijdskaart bij veel dingen gebruikt worden bij jullie?

Niels: Ja, bij elke aanbieder, uitgezonderd fuiven. Het CC hanteert nog andere prijzen. Van de bib tot cursuscentra, ... je kunt er overal mee terecht. Deze pas is enkel voor mensen in een kwetsbare positie. We willen het nu via de UiTPAS uitbreiden naar alle inwoners, maar dat is nog even zoeken.

Vraag: Heb je plannen om uit te breiden naar andere wijken? Is daar ruimte voor?

Niels: Ik ga eerst inzetten op het verspreiden van die informatiekanalen naar meer wijken en in heel Heist-op-den-Berg willen we die communicatie op maat verspreiden.

Als kinderen voor de eerste keer naar een speelpleinwerking komen vragen we de ouders om mee te gaan, zodat ze meer gerust worden. Ouders betrekken is belangrijk. In bepaalde wijken hebben we een groepje ouders die er vaak bij komt. Die nemen dan koffie mee. We hebben

ook een peter of meter in elke wijk, waar de kinderen naar het toilet kunnen of mogen schuilen voor de regen.

Vraag: is zo'n koffer niet wat schamel? Vergeleken met de tijd van de go-karts en luchtkussens?

Niels: Als kinderen geen zin hebben moeten ze niet meedoen. Het gaat eerder om het 'leren spelen'. Als ze lekker bij elkaar willen zitten en babbelen is dat ook goed. Het Kubb-spel nemen we ook altijd mee. Dat kun je ook met stokken doen die je kunt vinden. We nemen een bal, tennisballen, rugby, mee. We gebruiken de bomen, touwen, petflessen, ... dat wat je thuis op overschot hebt en kunt gebruiken. We geven daarbij tegelijk ook info over afval sorteren.

Vraag: is het ook een kans voor anderstalige nieuwkomers?

Niels: We werken ook samen met het OCMW en LOI. We kijken welke jongeren ook eens willen spelen of begeleiden. Via spel kunnen zij heel makkelijk hun Nederlandse taal bijspijkeren. Soms geven zij aan dat hun nederlands niet goed genoeg is om aan een activiteit deel te nemen. Dan leggen we uit dat we dat juist kunnen trainen. Zoals ook op tijd komen, vergaderen, een planning opmaken. We doen ook activiteiten als schaatsen en bowlen, de jongeren kookten gisteren voor ons. Ze proberen dan met Belgische groenten te koken.

Vraag: Hoe heb je het contact met die gasten opgebouwd? Dat is lastig en kost veel tijd, hoe heb je dat gedaan?

Niels: Als een volwassen man in gesprek gaat met kinderen komt dat soms vreemd over op de kinderen. Ik neem standaard een bal mee, of iets kleins achter handen hebben waar je een spelletje mee kan doen. Een leren bal is dan nog beter, want dat is 'een echte bal'. Er gewoon bij gaan zitten, gewoon doen. Ook als ze in groep staan. Je moet dat gewoon proberen. De eerste 10 keer blijft dat raar. Je verschiet ervan hoe open sommige groepen zijn. Je moet manieren bedenken om het ijs te breken.

Opmerkingen:

- Wij hebben geen probleem met het bereiken van mensen. Maar ons probleem is dat er gewoon heel weinig aanbod is in onze gemeente. Op 16 augustus houdt de speelpleinwerking bijv. op en daarna is er niets meer qua aanbod. Ik ben op zoek naar netwerking, zijn er mensen die mij verder willen helpen en uitwisselen hoe het bij jullie werkt?
- Aalst: wij hebben wel een aanbod, maar de ouders vinden het wat minderwaardig, omdat het in hun ogen geen stabiele "opvang" is. Ze moeten niet inschrijven en zijn altijd welkom, dus geen georganiseerde opvang.
- Kris: We maken een onderscheid tussen een 'opvangfunctie' en een 'opvanggarantie'. Het is niet dat als je zo'n functie hebt, dat je ook een opvanggarantie moet bieden. Je mag openingstijden en sluitingstijden hanteren. We mogen niet te veel opvangdruk gaan verhalen op organisaties die daar geen finaliteit in hebben. Er mag niet een te grote druk komen op de aanbieders die er al zijn, maar ook andere opvangmogelijkheden moeten verkend worden.
- Oostende: bij ons is er ook mooi aanbod, met de Speelcompagnie. Er is ook een groei van sportkampen en speelpleinen. We zitten in de wijken en heel de zomer en andere vakanties kunnen ze van dit gratis aanbod gebruik maken.

- **Vraag Kris: zijn er mensen die ervaren dat de neuzen in dezelfde richting krijgen een uitdaging is?**
  - Dat kan met cijfers. Hoe kun je aantonen dat een aanbod iets heeft betekend? Het management wil graag in cijfers zien hoeveel kinderen er gebruik van maakten, welke etniciteit ze hadden, hoe lang ze er verbleven, ... Dat botst soms wel met de inhoud.

- **Kris: Hoe krijg je het toch verantwoord, uitgelegd aan je bestuur?**
  - Wij hebben een Schepencollege dat er echt achter staat. Er zijn echt wel veel mensen in Balen die dat aanbod niet kennen, dat heeft de ogen geopend. Ook belangrijk: succeservaringen delen.
  - Veel beleidsmakers voelen ook wel aan dat het niet oké is als kinderen heel een vakantie achter de gordijnen zitten. Dat verhalend werken, naast de cijfers, met anekdotes helpt ook.